

La vida després d'Obama

En una de les entrevistes dominicals de la televisió nord-americana, aquell jove senador del Partit Demòcrata, arribat a Washington tot just dos anys abans, va anunciar que es plantejava presentar-se a la presidència dels Estats Units. Era l'octubre del 2006, i s'acostava la fi de la segona i última legislatura del republicà George Bush com a president. Una declaració tímida —“he rumiat aquesta possibilitat, però no amb la serietat i profunditat que es necessita”— va ser suficient per llançar la candidatura d'aquell parlamentari prometedor, Barack Obama, el personatge que ha dominat la política nord-americana durant prop d'una dècada.

A dia de hui, quan els Estats Units es preparen per a la vida després d'Obama, ningú encara no s'ha atrevit a fer una passa endavant de forma clara. No obstant això, hi ha gestos que delaten intencions, i de fet, les travesses ja van plenes de noms que poden rellevar, a partir del 2016, el polític que va fer història convertint-se en el primer negre que es va instal·lar a la Casa Blanca.

Els dies d'Obama com a president van esgotant-se. Les eleccions legislatives del novembre, en què es renovarà un terç del Senat i tota la cambra baixa, seran l'equador de la seua segona legislatura, que tanca la seua etapa com a mandatari dels Estats Units. Passats aquests comicis arribarà el moment en què, com al llarg de la història, es proclamaran les candidatures per a la presidència i s'engegarà la maquinària electoral. Cada partit elegeix el seu a través d'un procés llarg i complex de primàries o assemblees locals (*caucus*, en anglès) en funció de l'Estat que dura mesos. És d'esperar, per tant, que els qui aspiren presentar-se en les eleccions del 2016 declararan les seues intencions entre el final del 2014 i el principi del 2015. De moment, ja hi ha qui va posicionant-se.

Hillary Clinton, la preferida dels demòcrates. En el Partit Demòcrata, Hillary Clinton, ex-secretària d'Estat,

Quan falten poc més dos anys per a les eleccions presidencials dels Estats Units, el 2016, els polítics nord-americans que aspiren a arribar a la Casa Blanca ja comencen a moure's. Hillary Clinton actua com la favorita en el Partit Demòcrata, mentre que els conservadors del Partit Republicà, sense un candidat clar, es debaten entre els pretendents patrocinats pel Tea Party i unes opcions més moderades.

esposa de l'ex-president Bill Clinton i aspirant demòcrata derrotada per Obama en les primàries del 2008, va al capdavant. Acaba d'iniciar una gira de promoció del seu últim llibre, *Hard Choices* ('Decisions difícils'), amb la qual recorre el país d'est a oest i de nord a sud. L'agenda de l'ex-senadora és frenètica: participa en tota mena d'actes públics en llibreries, centres comercials, museus o universitats. I la segueix allà on va un autobús pagat pel comitè d'acció política Ready for Hillary ('Preparats per Hillary'), un grup que es dedica a recaptar fons per a una hipotètica campanya. "Organitzem milions de nord-americans per ajudar

Hillary a guanyar en cas que decidira presentar-se a una possible candidatura", explica el portaveu de Ready for Hillary, Seth Bringman.

La seua presència en els mitjans de comunicació nord-americans també és constant des de fa unes quantes setmanes. En les entrevistes, Clinton, en realitat, no s'estén gaire a parlar del contingut del llibre, un volum de memòries de 600 pàgines sobre els seus anys com a màxima responsable de la diplomàcia nord-americana durant la primera legislatura d'Obama. En canvi, s'esplaiava en les seues opinions sobre la immigració, la política econòmica, els conflictes internacionals o la legalització de la marihuana com si fóra una candidata.

Clinton fins i tot en dona pistes al seu llibre: "El moment per a una altra decisió difícil arribarà ben prompte". Malgrat això, es resisteix a confirmar la seua candidatura. Ja ha avisat que fins al 2015 no anunciarà si s'hi presenta. Amb tot, dels seus últims moviments se'n dedueix que l'única decisió que pot prendre és la de concórrer a les eleccions, perquè la publicació de les memòries i sobretot la gran gira que han comportat fan pensar en una campanya encoberta tan poc subtil que deixa escàs marge als dubtes. Al cap i a la fi, Obama també va començar el camí cap al despatx oval amb la promoció d'un llibre, *Audacity of Hope* ('L'audàcia de l'esperança').

La "decisió difícil" de Hillary Clinton és molt important per al Partit Demòcrata, perquè en dependran en gran manera les possibilitats dels altres aspirants. Si hi renuncia, tindran via oberta, però si Clinton fa complir els pronòstics i s'hi presenta, molts companys de partit s'ho rumiaran molt i alguns d'ells faran una passa enrere, veient-se incapaços de competir amb Clinton en unes primàries.

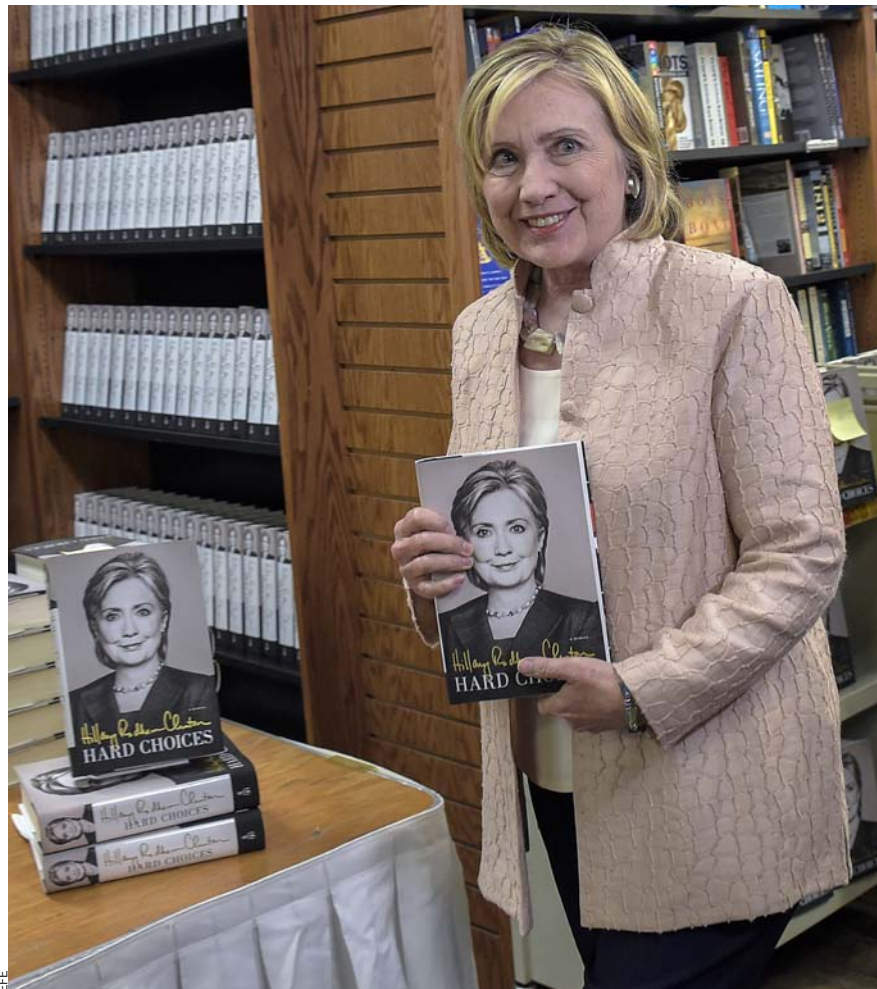
A favor de l'ex-primera dama hi ha el seu coneixement profund de l'Administració: va passar huit anys a la Casa Blanca, entre el 1993 i el 2001, els huit següents al Senat i quatre més al timó de les relacions exteriors dels Estats Units com a cap del Departament d'Estat. A més, ja s'ha fet un nom als Estats Units, on la coneixen, simplement, pel nom de *Hillary*, sense el cognom, i fins a un cert punt és una

persona popular. El suport a la seua candidatura per al 2016 és aclaparadorament majoritari: oscil·la entre els dos terços i els tres quarts dels simpatitzants del Partit Demòcrata, segons les últimes enquestes.

“Hillary Clinton té un historial molt sòlid per la seua etapa com a secretària d’Estat: el seu suport a l’operació en què es va matar Bin Laden, les negociacions de pau a Gaza, i també l’augment de les exportacions nord-americanes per millorar l’economia i crear llocs de treball. A més, com a cap de la diplomàcia dels Estats Units va saber recuperar la nostra credibilitat internacional, que estava molt malmesa”, explica Bringman.

Els demòcrates són conscients que amb Clinton de candidata poden atreure vots dels conservadors moderats. L’ex-secretària d’Estat mai no va ser una esquerrana: va iniciar-se en la política treballant en les campanyes del Partit Republicà –després de conèixer el seu marit, Bill Clinton, va passar-se a les files demòcrates– i, per exemple, a les memòries elogia la forma en què es va matar Bin Laden i demana un lideratge internacional més agressiu dels Estats Units, unes posicions més pròpies dels conservadors.

La llarga trajectòria de Clinton és una font d’experiència, però també de conflictes. Durant la seua carrera, l’ex-primera dama s’ha vist implicada en diversos episodis poc afortunats, com la infidelitat de Bill Clinton amb Monica Lewinsky –li retreuen que va mantindre el seu matrimoni per tindre el seu carismàtic marit al servei de la seua carrera política–, el vot a favor de la invasió nord-americana de l’Iraq quan era senadora –després ha considerat que va ser un error– i, més recentment, el fet que certs sectors republicans l’hagin culpada per l’atemptat terrorista en què van morir quatre nord-americans –entre ells, l’ambaixador dels Estats Units– a Bengasi (Líbia) l’11 de setembre de 2012. Per una altra banda, el 2016 Clinton tindrà 69 anys. Encara que els seus partidaris al·leguen que a eixa edat el republicà Ronald Reagan va guanyar les seues primeres eleccions, l’edat pot perjudicar-la, perquè ha patit problemes de salut –al final del 2012 va ser ingressada per un coàgul de sang al cap–.

Hillary Clinton recorre els Estats Units de cap a cap presentant la seua biografia, *Hard choices* ('Decisions difícils'), però diu que la decisió de presentar-se encara no està presa. Pocs se la creuen.

Les alternatives a Clinton. Tot i el domini aclaparador de Clinton en totes les travesses per endur-se la candidatura demòcrata, a la seua ombra hi ha uns altres pretendents. El vice-president nord-americà, Joe Biden; el governador de l'Estat de Nova York, Andrew Cuomo, o el governador de Maryland, Martin O'Malley, són els qui sonen més.

“Ja en parlarem”, sol contestar quan pregunten sobre una suposada candidatura al vice-president Biden, un polític veterà que ja ha superat la setantena i que, pel seu càrrec, és ben conegut, tant dins com fora del país. De tots tres, O'Malley és qui es refereix més explícitament a la possibilitat de presentar-s'hi i, a més, ja ha començat a moure's per obtenir suport per a una possible candidatura als estats clau. Cuomo, que enguany es presenta a la reelecció com a governador de Nova York, nega les seues aspiracions pre-

sidencials, però el seu nom continua apareixent a les llistes de presidenciables i també publicarà un llibre abans d'acabar el 2014.

Tampoc no pot descartar-se la promesa demòcrata més important, Julián Castro. A 39 anys, des del 2005 és alcalde de San Antonio, una de les deu ciutats més grans del país, i al maig es va incorporar al Govern federal com a secretari d'Habitatge. L'han comparat molt amb el president nord-americà.

L'anomenen l'*Obama hispà* –la seua família procedeix de Mèxic–, perquè el seu discurs en la Convenció Demòcrata del 2012 va emocionar quasi tant com el que huit anys abans havia pronunciat al mateix escenari un candidat a senador anomenat Barack Obama, aleshores desconegut.

Una de les portaveus del Partit Demòcrata, Pili Tobar, espera que, independentment del candidat que isca de les primàries, les propostes típicament

El vice-president actual, Joe Biden, i el governador de l'Estat de Nova York, Andrew Cuomo, dos demòcrates que poden lluitar per ser candidats.

demòcrates com augmentar el salari mínim, incrementar les prestacions de l'atur, abaratir l'educació universitària o reformar el sistema d'immigració seran suficients per derrotar el rival republicà. “Tenim un grup fort de possibles candidats per al 2016. Qualsevol d'ells destacaria clarament en un duel entre els demòcrates i els republicans. Els demòcrates treballem per augmentar les oportunitats de tots els nord-americans i implementar polítiques que ajuden les famílies treballadores a tirar endavant”, resumeix la portaveu.

Unes primàries obertes en el Partit Republicà. En el Partit Republicà la carrera electoral és més disputada. El fet de no tenir una figura amb la força de Hillary Clinton obri el ventall. Com el 2012, s'esperen unes primàries ben competides. Es plantegen fins a una desena de possibles aspirants, dels quals el governador de l'Estat de Nova Jersey, Chris Christie; l'ex-governador de Florida i fill i germà de presidents, Jeb Bush, o els senadors Marco Rubio, Ted Cruz i Rand Paul semblen els més ben situats. Actualment les enquestes, de moment, no mostren un avantatge clar de cap d'ells, encara que fins fa uns quants mesos Christie liderava la contesa.

D'origen humil, Christie va començar a ser conegut quan es va convertir en governador de Nova Jersey, un estat tradicionalment de majoria demòcrata, el 2009. Les seues dures receptes per

lluitar contra l'atur i equilibrar el pressupost li van valdre l'admiració del seu partit. No obstant això, sempre va cultivar una imatge de polític moderat, però directe, més atent a les necessitats dels seus votants que no pas a la lleialtat al partit. Els elogis que sis dies abans de les eleccions presidencials del 2012 va dirigir al president Obama, demòcrata, per la seua gestió de l'huracà Sandy ho van confirmar i van fer d'ell un dels noms més populars de l'escena nacional.

Molts pensaven en Christie com una de les esperances republicanes per recuperar la Casa Blanca el 2016 —una aspiració que ell no ha negat mai— a causa de la seua capacitat d'aglutinar un ampli espectre de votants que contrasta amb el reduccionisme dels sectors més radicals del partit, encapçalats pel moviment ultraconservador Tea Party. A més, com a cap de l'associació de governadors republicans està molt ben relacionat amb els principals donants conservadors de campanya i visita de tant en tant els estats que decideixen les presidencials. Tanmateix, fa uns quants mesos les seues opcions es van quedar embussades en un pont.

El gener passat es va descobrir que el seu equip era el responsable del tancament d'un pont que uneix Nova Jersey i Nova York com a represàlia contra un alcalde que no li havia donat suport en les eleccions anteriors per a governador, al novembre. La seua imatge n'ha quedat tocada, perquè ja l'havien

acusat de tenir un caràcter irascible i venjatiu. Últimament ha tractat de fugir de l'atenció mediàtica esperant que el públic nord-americà farà el que ell no va fer en aquell moment: perdonar.

Recuperar el vot hispà, clau per als republicans.

Els darrers anys s'han observat dues tendències de fons que empitjoren les perspectives electorals dels republicans i fan ser optimistes els demòcrates. El tomb cap a la dreta dels republicans, de què s'ha de responsabilitzar en gran part el Tea Party, els ha fet perdre molts votants de centre. A més, el creixent pes electoral dels col·lectius d'immigrants, sobretot l'hispà, els perjudica, perquè la posició majoritària del Partit Republicà és oposar-se a les reivindicacions històriques d'aquests grups, com la reforma del sistema d'immigració. Per això, els votants llatins els han anat castigant d'una forma cada vegada més accentuada fins a les darreres eleccions; per exemple, van ser clau en l'elecció d'Obama el 2008 i, especialment, el 2012.

La portaveu per a la comunitat hispana del Partit Republicà, Izzy Santa, declara que els conservadors han modificat la seua tàctica electoral per destinar-la als col·lectius minoritaris. “Des de fa un any, hem canviat la nostra estratègia de campanya, a les organitzacions locals hem contractat gent que treballa amb les comunitats afro-americanes, asiàtiques i hispanes de

Dos possibles candidats més del Partit Demòcrata: el governador de Maryland, Martín O'Malley, i Julián Castro, alcalde de San Antonio.

base. Volem arribar a ells prompte per assegurar-nos que coneixen els nostres valors abans que comence la campanya electoral”, afirma la portaveu. Santa assegura que aquesta maniobra ja ha donat els primers fruits i que en les eleccions de Nova Jersey de novembre passat, Christie va guanyar amb el 51% del vot dels hispans. “La majoria d’hispanos tenen menys de 35 anys. La comunitat llatina és jove, innovadora i emprenedora, per això encaixa molt bé amb els valors republicans”, assegura Santa.

Una altra resposta a l’escenari complex que tenen els republicans pot ser el governador de Florida entre el 1999 i el 2007, Jeb Bush. Com Christie, té un perfil moderat. Però concretament en matèria d’immigració, el fill i ger-

mà d’ex-presidents té una visió més centrista que la majoria dels seus companys de partit. Casat amb una hispana, Bush seria un candidat atractiu per als votants llatins. “Sincerament, no sé què faré”, reconeix Bush. Venint de la família que ve, està ben relacionat amb els sectors més poderosos de la societat nord-americana, però molts analistes es pregunten si els Estats Units volen realment un altre Bush president, sobretot tenint en compte que el seu germà George W. va eixir del despatx oval per la porta de darrere fa sis anys.

Una altra opció perquè el Partit Republicà aconseguisca el vot hispà és Marco Rubio. Aquest jove senador, d’origen cubà, és un polític molt més conservador que no pas Chris Christie i Jeb Bush. Al cap i a la fi, va arribar al

Senat dels Estats Units el 2010 gràcies als extremistes del Tea Party, encara que posteriorment se’n va allunyar. És molt crític amb la política exterior d’Obama i li reclama més severitat, particularment amb Veneçuela i Rússia.

Els republicans consideren Rubio una de les seues estrelles emergents i, com a tal, li van concedir l’oportunitat de donar-li la rèplica a Obama en el discurs de l’Estat de la Unió del 2013, el més seguit de l’any als Estats Units. Malgrat tot, la intervenció del senador no va satisfer les expectatives, i el moment més recordat d’aquell dia és el glop d’aigua que, assedegat i amb la boca seca, va fer davant de càmera.

Ted Cruz i Rand Paul són unes opcions situades encara més a la dreta.

FIRA TÀRREGA
2014 **TEATRE AL CARRER**
11 - 14 SETEMBRE

www.firatarrega.com

GAGE SKIDMORE

A les primàries del Partit Republicà hi poden anar: el governador de Nova Jersey, Chris Christie (amb Obama, a la foto), que ha perdut punts arran de saber-se que va tallar un pont d'accés a NY com a represàlia a un alcalde, i (d'esquerra a dreta i de dalt a baix), el germà de l'ex-president Bush, Jeb Bush, i els senadors Marco Rubio, Ted Cruz i Rand Paul, els dos últims propers al Tea Party.

Ambdós són patrocinats pels grups de recaptació de fons afins al Tea Party i són ídols del moviment ultra-conservador. Cruz, a pesar de la seua ascendència cubana i canadenca, té posicions molt radicals en contra de la immigració i ha fet carrera gràcies a la seua ferma oposició a la reforma sanitària d'Obama. Paul encarna el corrent llibertari del partit, que proposa una intervenció mínima del Govern. És fill de Ron Paul, que ja va perdre les primàries republicanes del 2012.

En un segon pla hi ha dins del Partit Republicà un grup de polítics els moviments dels quals deixen entreveure que poden estar interessats a concórrer a les presidencials del 2016. El legislador Paul Ryan, un conservador que ha pactat amb els demòcrates de la cambra baixa els últims pressupostos nord-americans, és un d'ells. Ryan va viatjar sovint a estats decisius en les eleccions, com Iowa o Nou Hampshire, durant la campanya del 2012, perquè era el candidat per a la vice-presidència de Mitt Romney, però després ha continuat freqüentant-los.

El governador de Luisiana, Bob Jindal, també ha coquetejat amb la possibilitat d'oferir la seua candidatura. Té un perfil similar al de Rubio, fill d'immigrants però amb una ideologia molt conservadora, encara que no és gaire conegut fora del seu estat. I dos polítics que ja es van presentar a les primàries del 2012, el governador de Texas (Rick Perry) i l'ex-senador Rick Santorum, no han descartat tornar-ho a fer.

Amb les presidencials del 2016 a l'horitzó els càlculs electorals ja comencen a aparèixer mentre la política nord-americana va fent camí. Les eleccions legislatives del novembre donaran indicis de cap on s'orienta l'opinió pública dels Estats Units. Molts dels qui es plantegen presentar-s'hi el 2016 en podran treure lliçons. Tanmateix, quan falten més de dos anys per als comicis presidencials, encara poden passar moltes coses. De fet, ha de passar pràcticament tot, i moltes coses dependran de la manera com gestione l'Administració d'Obama el temps que li queda de legislatura. La vida després d'Obama ja vindrà, que ell encara hi és.

Adrià Calatayud